

A globális szemestermény-piac és a KAP jövője, ezek összefüggései az Agritel cég véleménye szerint

Az Agence Fargo-RDN sajtóügynökség szervezésében kerül sor arra a sajtóebédre, ahol a tanácsadással és piaci elemzéssel foglalkozó [Agritel](#) vállalkozás képviselői adtak tájékoztatást a gabonapiaci kilátásokról és a KAP általuk vélelmezett jövőjéről, méghozzá a mezőgazdasági termények piacának függvényében.

A céget 2000-ban alapította Michel Portier azzal a céllal, hogy a pénzügyi életben már évtizedek óta használt kockázatkezelő és -előrejelző eszközöket a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalatok számára is alkalmazhatóvá tegyék. A cég 2012-ben 27, 2013-ban már 35 alkalmazottal működött/működik, az európai piacokon való terjeszkedése után (Kijevben 2009-ben nyitottak képviseletet, ami lefedi az egész fekete-tengeri térséget) az idei évben Kínában is meg szeretne jelenni. Sanghajban márciusban nyitják meg az irodájukat, a választásban sokat nyomott a latban az, hogy a város az ország gazdasági életének központja, míg Peking inkább adminisztratív és nem üzleti központnak tekinthető az ő szemszögükből. Törzstőkéjükbe nem engednek be olyan tulajdonosokat, akik a terménykereskedelemben érdekeltek, ezen keresztül is meg kívánják függetlenségüket és semlegességüket őrizni. A cégen belül nyolc nemzet képviselteti magát az alkalmazottak személyén keresztül, így igen széles ügyfélkört meg tudnak szólítani. Terjeszkedésüket többek között azzal indokolják, hogy kizárólag Párizsból nem lehet a világpiacon folyamatokat elemezni, figyelemmel követni, már csak azért sem, mert Franciaország valójában vajmi kevés befolyással bír a nemzetközi terménypiacra – ezt az elmúlt néhány év történései messzemenően igazolták. Elengedhetetlennek tartják a fő termelési és vásárlói körzetekben való folyamatos fizikai jelenlétet, ez nyilvánul meg a kijevi és sanghaji irodák megnyitásában.

A klasszikus (határidős) terménypiacok mellett egyre komolyabban foglalkoznak a fenntartható mezőgazdasággal, klímaváltozással, karbon kredittel, sőt a mezőgazdasági termelést és piacokat meghatározó jogszabályi környezettel is, mivel a termelői jövedelmek több évre előre történő előrejelzése szempontjából ezeket messzemenően figyelembe kell venni. Hasonló okokból kezdték meg tevékenységük kiterjesztését a hagyományos és megújuló erőforrásokra, energiahordozókra is. Ami például a palagázt illeti, meglátásuk szerint ennek kitermelésével az amerikaiak teljesen át tudták alakítani többek között a műtrágyagyártásukat, sokkal versenyképesebbé téve azt, ezen keresztül pedig versenyképesebb lett a mezőgazdasági termelésük is. Éppen ezért Európa számára hatalmas kihívást jelent a palagáz esetleges kiaknázása, mert a környezetvédelmi kérdéseken túl nagyon komoly gazdasági tényezők is szerepet kapnak. Sarkosan fogalmazva úgy vélik, ha nem kezdődik meg Európában a palagáz kiaknázása, az nagyon komoly negatív kihatásokkal jár az európai műtrágya-gyártásra nézve.

A smartphone-ra kifejlesztett Android alkalmazásuk ingyenesen letölthető, futtatható, nem csak szakmai, de piaci információkat is közöl – negyed órás késleltetéssel ugyan, de az aktuális tőzsdei árakhoz is hozzá lehet ezen keresztül férni.

Mint elmondták, a 2012. év végi, soha nem látott alacsony világpiacon készletek miatt meglehetősen komoly bizonytalansági tényezőkkel terheltek az idei piaci kilátások, és ha az időjárás szélsőségek 2013-ban is hasonló intenzitással jelentkeznek, akár olyan árakra, piaci folyamatokra is lehet számítani, mint 2007-2008-ban. Véleményük szerint a terményárak hektikus ingadozásának „még csak az elején vagyunk”, a fenntartható mezőgazdaság kérdése pedig az elkövetkezendő években minden korábbinál nagyobb fontosságot fog kapni. Az árak

ingadozása mindig is létezett, ám az uniós árak 2001-ig a korábbi piacsabályozási mechanizmusoknak köszönhetően egy viszonylag szűk tartományban változtak – ez 2002-től gyökeresen megváltozott. Ami ebben a helyzetben a KAP-ot illeti, az Agritel álláspontja szerint elkerülhetetlen a gazdáknak juttatandó támogatási formák alapvető átalakítása. Mindenképpen figyelembe kell venni ennek során, hogy a kereskedelem egyre inkább globálissá válik, ugyanakkor azzal is tisztában kell lenni, hogy a támogatások ténye maga is közrejátszik abban, hogy 2020-ra jelentősen át fog alakulni az európai mezőgazdasági termelés és általában az ezt szolgáló struktúra. Franciaország számára természetesen elengedhetetlen a KAP költségvetésének szinten tartása, ezen belül pedig nem csak a termelés, hanem az élelmiszer-ipar versenyképességének megőrzése is.

Véleményük szerint a KAP a jövőben már nem lesz alkalmas arra, hogy autoriter módon beavatkozzon a piaci folyamatokba, de törekedni kell arra, hogy képes legyen a piaci árak ingadozását kezelni (a piaci folyamatok transzparenciájának biztosítása, a fluktuációk csökkentése, stb.). A hektikus ingadozás nem elsősorban a spekuláció következménye, oka sokkal inkább a kereslet-kínálat kiegyenlítetlensége és a szabályozatlan piac. Megkerülhetetlennek tartják a MiFiD (*market in financial instruments derivated*) revízióját, az élelmiszer-iparnak pedig nagyon nagy szerepet tulajdonítanak a pénzügyi szféra és a valós gazdaság összhangba hozásában.

Kiemelték, hogy a búza világpiaci árát jelenleg nyolc ország(csoport) határozza meg: USA, EU-27, India, Kanada, Argentína, Ausztrália és a Fekete-tenger térsége, mégpedig a ténylegesen exportálható mennyiségen és az aktuális készleteken keresztül. 2012/13-ban a készletek igen alacsonyak, gyakorlatilag a 2006-2008-as időszak szintjén mozognak, akárcsak a valójában exportálható mennyiség is – ezek, pontosabban a kettő hányadosának aggasztóan kis mértéke miatt viszont soha nem látott rossz helyzetnek nézünk elébe. Kína ebben a folyamatban nem játszik érdemi szerepet, bármilyen furcsa is, mert olyan belső készletezési rendszert működtet, ami intelligensen tudja kezelni a mennyiségi ingadozásokat, és így nincs kiszolgáltatva a negatív külpiazi folyamatoknak. Michel Portier megjegyezte, személyes véleménye szerint, ha nem lenne spekuláció a gabonapiacon, a jelenlegi nagyon alacsony készletek miatt a piaci árak még magasabbak lennének, mivel kevesebb lenne az értékesítésre fölkínált tétel. Ez nem jelenti azt, hogy a spekulánsoknak és a mögöttük álló alapoknak nincs komoly szerepük, ez azonban elsősorban az árak rövid távú hektikusságában manifesztálódik.

Az idei kilátások nem kifejezetten biztatók, mivel az USA-ban a száraz időjárás egyelőre tovább tart, a búza vetések állapota több mint aggasztó, ha pedig bő egy hónapon belül nem lesz komolyabb csapadék, veszélybe kerül a kukorica és a szója termése is. Pedig mindenképpen rekordtermésre volna szükség az Egyesült Államokban, mivel a készleteik alacsonyak és nem csak az ételmezési és a takarmányozási szükségletek kielégítésének szükségességéről van szó, hanem a hatalmasra növelt bioetanol-gyártásáról is. A piacok azonban nyárig minden bizonnyal nagyon feszültek lesznek, akkor is, ha az USA-ban az időjárás kedvezően alakul – tették hozzá.

Somogyi Norbert, Párizs